

بورس اوراق بهادار تهران از نگاه مردم

اشاره:

ارزش کل بازار سهام ایران اکنون به بیش از ۳۱۰۰۰ میلیارد ریال رسیده است. تنها در سال گذشته ۹۰۱ میلیون سهم از سهام واحدهای تولیدی به ارزش ۴۳۸۱ میلیارد ریال در بورس تهران معامله شد که از لحاظ تعداد سهام مورد معامله ۱۰۸ درصد و از حیث ارزش معاملات ۱۳۳ درصد بیش از سال ۱۳۷۴ بود.

با وجود آن که شاخص کل قیمت سهام بورس تهران در سال گذشته با ۲۵ درصد افزایش نسبت به سال ۷۴ به ۱۹۳۶ واحد رسید، اما از آغاز سال جاری تا کنون سیر نزولی آن ادامه دارد و اکنون به کمتر از ۱۸۰۰ واحد رسیده است.

فروشنندگان سهام، در حال افزایش هستند، اما سیر نزولی ارزش شماری از سهام واحدهای پذیرفته شده در بورس، هر روز از تعداد خریداران می‌کاهد. در حالی که بورس تهران می‌تواند نقش کارسازی در تجهیز بازار سرمایه ملی و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داخلی ایفا کند.

بهبود شرایط بورس از طریق به‌کارگیری مکانیزم‌های مؤثر در جلوگیری از سقوط ارزش سهام، تقویت اعتماد مردم به سرمایه‌گذاری در بازار بورس و ... می‌تواند آینده استفاده از مکانیزم اوراق بهادار در تأمین مالی طرح‌های سرمایه‌گذاری را بسازد.

شناخت نقطه نظرات خریداران و فروشنندگان سهام، درک واقعیت‌های موجود و ... می‌تواند در یافتن راهکارهای مناسب برای بهبود شرایط بورس مؤثر باشد.

در این گزارش، خبرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی» در گفت‌وگو با شماری از خریداران و فروشنندگان سهام در تالار بورس اوراق بهادار تهران، شرایط کنونی بازار، نحوه انجام معاملات، مشکلات موجود و ... را جویا شده است که ماحصل این گفت‌وگوها را با هم می‌خوانیم.

***

معاملات خود سود می‌برد. اما ظرف یک سال اخیر سهام اکثر شرکت‌ها کاهش ارزش داشته است و سرمایه‌گذاران ضرر کرده‌اند.

وی علت بروز این پدیده در بورس تهران را چنین بیان می‌کند: از سال ۱۳۷۴ که معاملات ارز غیرقانونی اعلام شد، اکثر کسانی که پول خود را بر روی ارزش‌های معتبر سرمایه‌گذاری کرده بودند، به شکل‌های مختلف ارز را به ریال تبدیل کردند و سپس وارد بازار سهام شدند. تا نیمه نخست سال گذشته در اثر افزایش شمار متقاضیان سهام، قیمت اغلب سهام افزایش یافت.

بازار اوراق بهادار تهران قابل اعتماد نیست

شرایط کنونی بازار سهام قابل اعتماد نیست و اکثر سرمایه‌گذاران در این بازار ضرر کرده‌اند. این مطلب را خانم روشندل در گفت‌وگو با خبرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی» بیان کرد.

وی که خود می‌گوید مبلغ کلانی را در خرید سهام شرکت‌های مختلف پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، سرمایه‌گذاری کرده است، افزود: تا یک سال پیش وضعیت سهام در بازار بورس خوب بود و چنانچه فردی سهام شرکت‌های مختلفی را خرید و فروش می‌کرد، در مجموع از

خریدارانی که بدون توجه به وضعیت شرکت‌ها اقدام به خرید سهام نمودند، اکنون ضرر کرده‌اند.

وی معتقد است که انتشار اوراق پذیره‌نویسی شرکت‌های سرمایه‌گذاری نیز سبب شد که تقاضای واقعی برای سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس کاهش یابد و ارزش سهام متعاقب آن پایین بیاید.

وی گفت: علاوه بر سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، مقداری نیز اوراق شرکت‌های سرمایه‌گذاری را خریداری کرده است. اما مشکل اینجاست که این شرکت‌ها به زودی وارد بورس نمی‌شوند و در واقع سرمایه‌اش راکد شده است.

خانم شب‌خیر که برای فروش سهام خود به بورس مراجعه کرده است در گفت‌وگو با خبرنگار ما گفت: از تعدادی سهامداران شنیده‌ام که سرمایه‌گذاری روی سهام سود خوبی دارد. به همین دلیل اوایل سال ۷۵ اقدام به خرید سهام یکی از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس نمودم.

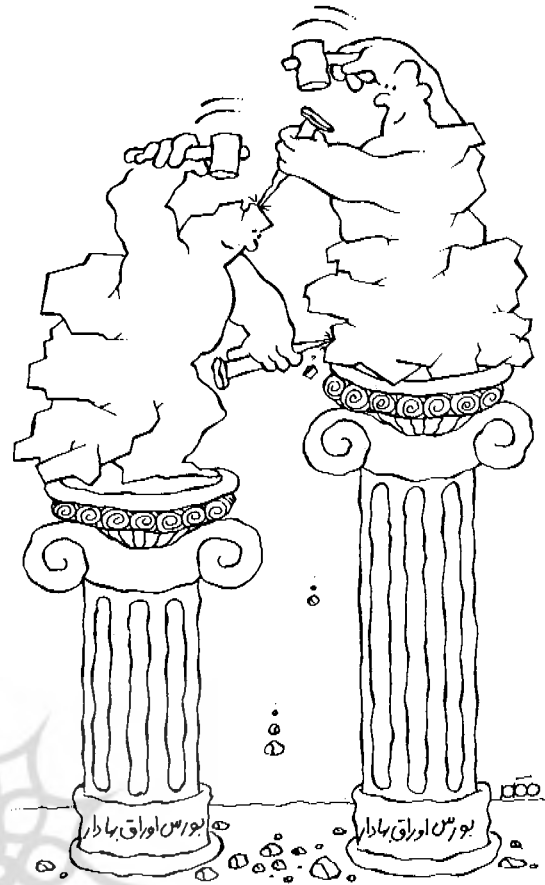
از آن‌جا که تاکنون به پول نقد احتیاج نداشتم، در این مدت سهام خود را نگهداری کرده‌ام، اما اکنون که برای خرید خانه‌ای کوچک نیاز به پول نقد دارم، به بورس مراجعه کردم تا سهام خود را بفروشم، قیمت‌ها آنقدر تنزل پیدا کرده که تقریباً ۳۰ درصد از پولی که سرمایه‌گذاری کرده‌ام، از دست رفته است.

○ تا نیمه نخست سال گذشته، ورود مناقضیان جدید سهام به بازار بورس، سبب افزایش قیمت سهام شد و عرضه اندک سهام از سوی نهادهای واگذارکننده، موجب شد که ارزش سهام موجود بیش از حد واقعی بالا رود.

وی افزود: برای فروش سهام خود نیز باید منتظر باشم تا خریداری پیدا شود.

وی که خود را کارمند معرفی می‌کند، می‌گوید: اگر قرار باشد سرمایه‌گذاری روی سهام آن‌قدر ضرر به‌بار بیاورد، بهتر است پول خود را در بانک‌ها نگهداری کنیم یا اینکه کالاهای مصرفی (یخچال، فریزر و ...) بخریم تا حداقل ضرر نکنیم.

وی می‌گوید: این تجربه تلخ سبب شده که برای همیشه تصمیم بگیرم وارد معامله سهام و بازار بورس نشوم و فریب

در همین زمان عرضه سهام از سوی نهادهای واگذارکننده مانند سازمان صنایع ملی ایران و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و ... متناسب با میزان تقاضا افزایش نیافت و به همین دلیل بهای سهام موجود در بورس بیش از ارزش واقعی آن افزایش یافت و خریداران از این وضعیت سود برده بودند.

○ اگر فردی تا یک سال پیش سهام شرکت‌های مختلفی را خرید و فروش می‌کرد، در مجموع سود خوبی به دست می‌آورد، اما در یک سال گذشته سهام اکثر شرکت‌ها کاهش ارزش یافته است.

وی افزود: در یک سال اخیر اطلاعات مالی مربوط به شرکت‌های پذیرفته شده در بورس انتشار یافت و این واقعیت روشن شد که ارزش معاملات سهام واحدها با ارزش واقعی آن‌ها تفاوت قابل توجهی دارد. آن گروه از سهامداران که زودتر به این واقعیت پی بردند، سهام خود را عرضه کردند و آن را به پول نقد تبدیل نمودند. در نتیجه خیلی ضرر نکردند. اما

از وی درباره علت کاهش ارزش سهامش پرسیدم، گفت: من اطلاعات زیادی درباره بازار بورس ندارم. می‌گویند که افزایش سرمایه شرکت و ... سبب شده است که ارزش سهام این شرکت کاهش پیدا کند.

خانم شب‌خیز افزود: البته در اواخر سال گذشته متوجه شدم ارزش سهامی که خریده‌ام، تا حدودی کاهش یافته است، اما همه می‌گفتند که این امر موقتی است و تا تابستان وضع بورس بهتر می‌شود.

آقای سعید کریمی نیز که برای خرید سهام به بورس اوراق بهادار تهران مراجعه کرده است، درباره شرایط کنونی بازار می‌گوید: در این بازار باید با احتیاط عمل کرد، زیرا کارگزاران آن‌قدرها دلسوز مشتریان نمی‌باشند.

وی که خود را صاحب شغل آزاد معرفی کرد به خبرنگار ما گفت: متأسفانه کارگزاران بورس فقط می‌پرسند که چقدر پول داری؟ آیا سهام شرکت خاصی را می‌خواهی یا خیر؟ اگر بدون مطالعه، خریداری سهام شرکت خاصی را از آن‌ها بخواهی، به یقین ضرر خواهی کرد. زیرا کارگزاران اطلاعات و راهنمایی‌های لازم را ارایه نمی‌دهند و فقط همان سهامی را که خواسته‌ای در اولین فرصت برایت خریداری می‌کنند. با این وصف مطالعه سرمایه‌گذاران روی سهام شرکت‌های مختلف، اطلاعات مربوط به عملکرد اقتصادی آن‌ها و ... واجب است.

وی گفت: اگر سهام شرکت خاصی را از کارگزاران درخواست نکنی، آن‌ها با میل خود هر سهامی را خریداری می‌کنند و چه بسا که در این مورد هم ضرر کنی.

○ انتشار اطلاعات مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس در یک سال اخیر، نشان داد که میان ارزش واقعی و ارزش اسمی سهام مورد دادوستد در بورس فاصله زیادی وجود دارد.

از وی پرسیدم تا چه حد درباره وضعیت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس مطالعه کرده‌ای و آیا سهام موردنظر خود را مشخص نموده‌ای؟ گفت: تقریباً دو هفته است که روند قیمت سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس را بررسی می‌کنم. ولی هنوز درباره خرید سهام شرکت خاصی تصمیم

نگرفته‌ام، زیرا اطلاعاتی که منتشر می‌شود ناقص است و نمی‌توان پیش‌بینی و ارزیابی درستی روی این اطلاعات داشت. کریمی درباره ضعف‌های بورس اوراق بهادار تهران گفت: نداشتن یک نظام دقیق اطلاعات‌رسانی به گونه‌ای که کاملاً شفاف باشد و امکان سوءاستفاده از اطلاعات نباشد، از ضعف‌های بورس تهران است.

وی می‌گوید: هنگامی که ارزش سهام یک شرکت مثلاً ظرف دو هفته سیر صعودی دارد و کمابیش تقاضا برای آن افزایش می‌یابد، آن سهام عرضه نمی‌شود و کارگزاران نمی‌توانند سهام موردنظر را برای مشتریان خود خریداری کنند. اما برعکس سهام شرکت‌هایی که ارزش آن‌ها تنزل پیدا کرده در میز کارگزاران موجود می‌باشد.

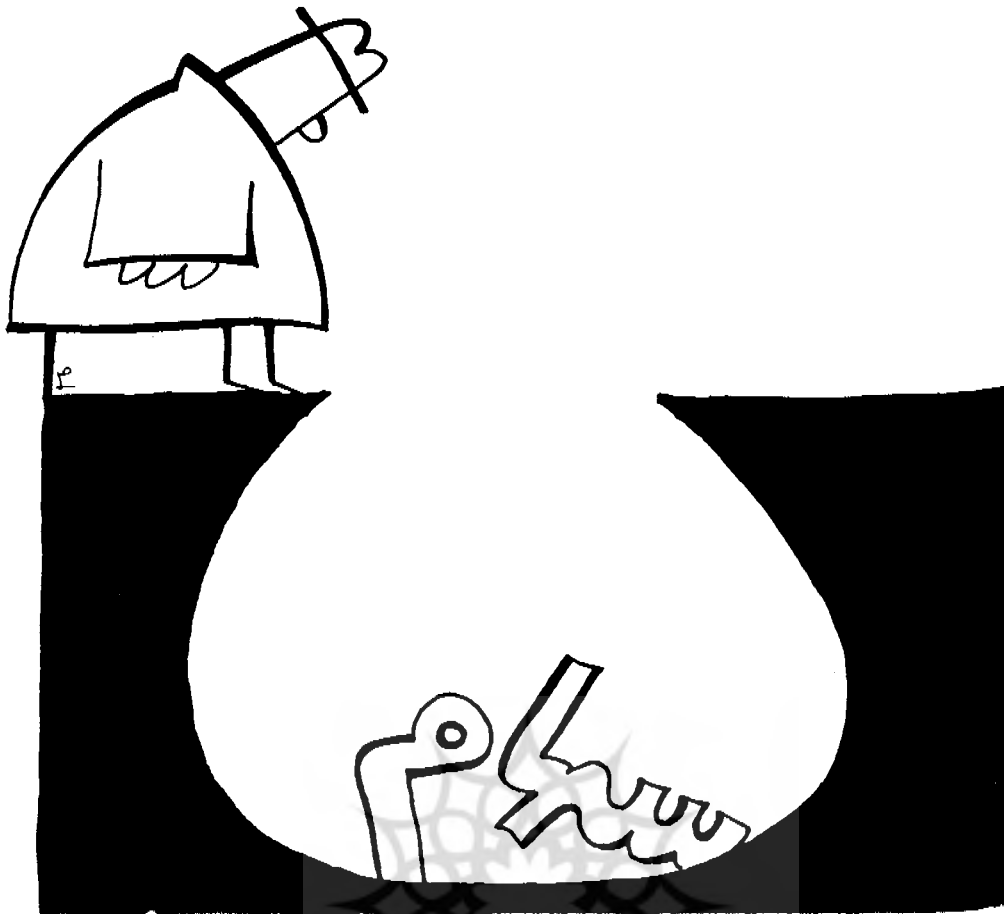
وی افزود: بورس تهران، تنوع اوراق قابل خرید و فروش ندارد. این امر سبب می‌شود که سهام شرکت‌های محدودی در بورس معامله شوند که حدود ۲۵۰ شرکت می‌باشند.

اوراق مشارکت یا اوراق سرمایه‌گذاری نیز هنوز در بورس مورد معامله نیست. سهام شرکت‌هایی که تازه وارد بورس می‌شوند نیز خیلی سریع به فروش می‌رسد و نایاب می‌شود. اغلب این‌گونه سهام‌ها نیز از سوی کارکنان همان شرکت‌ها در اولین فرصت خریداری می‌شود، زیرا آن‌ها با آشنایی به موقعیت شرکت می‌دانند که خرید سهام سودآور خواهد بود یا خیر؟

شخصی که خود را استاد دانشگاه معرفی می‌کند نیز به خبرنگار ما گفت: اگر روند فعالیت بورس تهران متحول نشود، با زیانی که اغلب خریداران سهام در یک سال اخیر دیده‌اند، به زودی معاملات سهام در بورس کاملاً راکد خواهد شد.

وی درباره علت کاهش شاخص قیمت سهام بورس از اواسط سال گذشته تا کنون می‌گوید: عوامل متعددی در این زمینه نقش دارند که برخی سیاسی و برخی اقتصادی است. انتخابات ریاست جمهوری و تشکیل کابینه جدید همواره از عواملی است که تا حدودی بر فعالیت بورس‌های جهانی اثر می‌گذارد. زیرا نامزدهای ریاست جمهوری هر یک از حزب یا گروه خاصی هستند که برنامه‌های اقتصادی ویژه‌ای را مدنظر دارند. در ایران نیز بورس اوراق بهادار تهران تا حدودی از جریانات انتخابات ریاست جمهوری و تعیین هیأت دولت، متأثر بوده است.

از سوی دیگر تغییر یا روند کنونی اقتصاد کشور از عوامل مؤثر بر فعالیت بورس است. هراندازه که دولت جدید به

انتظار دریافت سود مناسب در سال جاری داشته باشند. این استاد دانشگاه درباره پیامدهای سقوط احتمالی بورس تهران می‌گوید: در بورس‌های بزرگ دنیا از ابزارهای مختلفی برای کاهش میزان تغییرات ارزش سهام استفاده می‌کنند که در نتیجه ضرروزیان صاحبان سهام تا حدی کنترل می‌شود. وی درباره این ابزارها می‌گوید: در بورس‌های معتبر، یک شرکت سرمایه‌گذاری فراگیر وجود دارد. این شرکت در مواقع نزول قیمت سهام، اقدام به خرید و در هنگام صعود سریع قیمت‌ها اقدام به فروش سهام می‌کند. در نتیجه هم خود سود می‌برد و هم سرمایه‌گذاران در بورس خیلی متضرر نمی‌شوند. در بورس تهران هنوز چنین شرکتی وجود ندارد.

○ اگر خرید سهام خاصی را از کارگزاران درخواست نکنی، آن‌ها هر سهمی که بخواهند برای مشتری می‌خرند و چه بسا مشتریان ضرر کنند.

وی گفت: قانونمندی بورس اوراق‌بهدار تهران متناسب با شرایط کنونی اقتصاد کشور نیست و باید تغییر کند تا بورس

سیاست خصوصی‌سازی و واگذاری واحدهای دولتی پایبندتر باشد، رونق بورس بیشتر خواهد بود. اما فعلاً پیش‌بینی نمی‌شود که دولت جدید تسریع برنامه خصوصی‌سازی را در دستور کار خود داشته باشد.

وی می‌گوید: دولت جدید خیلی به برنامه اقتصادی متحول معتقد نیست و بیشتر به مسایل سیاسی - اجتماعی توجه دارد. با این وصف انتظار نمی‌رود که روند نزولی شاخص قیمت سهام بورس تهران تغییر پیدا کند.

○ یک خریدار: ضرر ناشی از خرید سهام، سبب شد که تصمیم بگیرم برای همیشه از بازار خرید و فروش سهام خارج شوم.

از سوی دیگر اغلب واحدهای تولیدی با مشکلات کمبود نقدینگی، محدودیت دستیابی به منابع بانکی، افزایش هزینه‌های تولید، مقررات تعزیرات حکومتی و ... روبه‌رو هستند. لذا نمی‌توانند به خوبی فعالیت کنند و بهره‌وری خود را به حداکثر رسانند تا بتوانند سود قابل‌توجهی به سهامداران خود بدهند. از این رو سرمایه‌گذاران بر روی سهام نمی‌توانند

بتواند جایگاه خود را در بازار سرمایه پیدا کند.

شرایط بورس تهران نباشند، فکر می‌کنم تا چند ماه دیگر در تالار بورس به قول معروف پرنده پر نزنند.

وی گفت: متقاضیان سرمایه‌گذاری بر روی اوراق بهادار، معمولاً افرادی نیستند که خیلی پولدار باشند. اغلب آن‌ها چندصد هزار تومانی را صرف خرید سهام کرده‌اند و با روند کنونی، حتی نمی‌توانند پول خود را به دست آورند.

وی افزود: اگر این روند ادامه پیدا کند نه تنها از مشتریان سهام کاسته خواهد شد، بلکه بازار سرمایه کشور بار دیگر بیش از پیش به نظام بانکی وابسته خواهد شد. در حال حاضر بانک‌ها خیلی تمایل ندارند که به طرح‌های سرمایه‌گذاری تولیدی که آینده آن‌ها مشخص نیست، پول قرض دهند. بلکه تمایل دارند به بازرگانان وام بدهند تا سود بیشتری را نیز دریافت کنند.

از سوی دیگر بسیاری از وام‌هایی که بانک‌ها پرداخت می‌کنند، بر اساس تبصره‌های بودجه و اولویت‌هایی است که دولت تعیین کرده است و در واقع ارزیابی و توجیه اقتصادی در پرداخت وام به پروژه‌های مختلف تا حدودی به فراموشی سپرده شده است.

این کارمند بانک می‌گوید: باید راه‌هایی را برای سرمایه‌گذاری مردم در فعالیت‌های اقتصادی سودآور و مفید برای اقتصاد کشور باز گذارد و دولت نیز حمایت و تضمین لازم را بکند. با کاهش ارزش ریال، مردم می‌دانند که نگهداری پول نزد خود یا حتی بانک‌ها فایده‌ای برایشان ندارد.

○ سهام شرکت‌هایی که تازه وارد بورس می‌شوند، خیلی سریع به فروش می‌روند و نایاب می‌شوند. کارکنان این شرکت‌ها اغلب خریدار سهام آن‌ها هستند، زیرا وضعیت شرکت را به خوبی می‌دانند.

از سوی دیگر افت قیمت طلا نیز خریداران سکه را با ضرروزیان روبه‌رو کرده است. به این ترتیب راه‌های قانونی که برای جذب سرمایه‌های کوچک وجود دارد، به هیچ وجه سودآور نمی‌باشد و دیر یا زود مردم بار دیگر به فعالیت‌های دلالتی گذشته روی می‌آورند. به خصوص آن‌که با پس‌اندازهای چندصد هزار تومانی، به هیچ بازاری به راحتی نمی‌توان وارد شد.

شخصی که خود را یک کارشناس اقتصادی معرفی می‌کند

○ با افزایش قیمت سهام برخی شرکت‌ها، این سهام نایاب می‌شوند و کارگزاران نمی‌توانند آن را برای مشتریان خود بخرند.

آقای حسین طه که خود را مغازه‌دار معرفی می‌کند در گفت‌وگو با خبرنگار ما گفت: امروز به بورس تهران آمده‌ام تا وضعیت را از نزدیک ببینم. تا این جا که با مردم گفت‌وگو کردم، نظر مساعدی درباره خرید سهام ندارم زیرا اغلب آن‌ها می‌گویند که سهامی خریدند و قیمتش پایین‌تر آمده است. تصور می‌کنم که اگر پول خود را صرف خرید اجناس کنم و بعد آن‌ها را بفروشم بهتر است زیرا دست‌کم ۱۰ تا ۲۰ درصد سود در خرید و فروش کالاها هست. قیمت‌ها نیز که روز به روز افزایش می‌یابد.

وی می‌گوید: البته در برخی از صنوف در یک سال اخیر رکود به چشم می‌خورد. برای مثال بازار مسکن بسیار راکد است در حالی که قیمت‌ها نیز چندان پایین نیست زیرا قیمت مصالح ساختمانی افزایش یافته است.

وی افزود: اما خرید و فروش کالاهای خوراکی سود بهتری دارد. زیرا مایحتاج مردم است، به هر حال به آن نیاز دارند.

وی گفت: پسر من اوایل سال گذشته سهام یک شرکت سرمایه‌گذاری که روی آن تبلیغات زیادی نیز می‌شد را خریداری کرده است و می‌گوید در این زمینه سودی را پیش‌بینی نمی‌کند. زیرا ظاهراً در آینده نزدیک خرید و فروش این اوراق شروع نمی‌شود و در واقع پولش راکد مانده است.

وی افزود: در بازار تهران نرخ سود پول بین ۴۰ تا ۶۰ درصد است و شرکت‌های سرمایه‌گذاری که پول مردم را دریافت کرده‌اند دست‌کم باید ۲۰ درصد سود به مردم برسانند. مرتضی صفارودی کارمند بانک نیز در گفت‌وگو با خبرنگار ما اظهار داشت: متأسفانه با گذشت یک سال و نیم از خرید سهام مورد بحث، اکنون سودی نیز نمی‌برم.

وی افزود: کارگزار بورس می‌گوید که تقسیم سود ناچیزی که شرکت کرده است سبب شده که قیمت سهام آن تنزل پیدا کند. اما این سود با در نظر گرفتن کاهش قیمت سهام، در واقع حتی ضرر ناشی از افت قیمت سهام را جبران نمی‌کند.

وی گفت: اگر مسئولان امر در فکر چاره‌ای برای بهبود

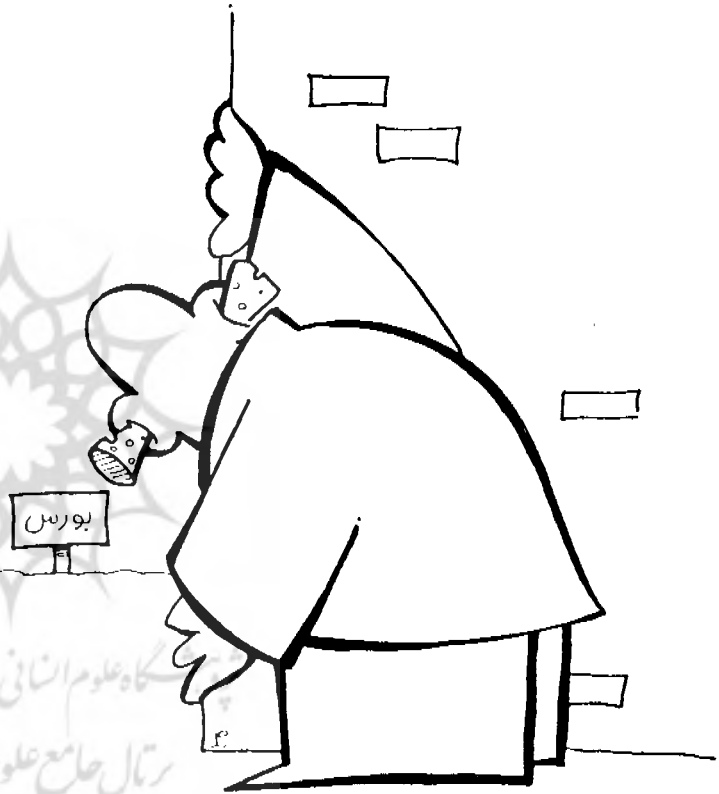
و مایل نیست نامش را بیان کند، در گفت‌وگو با خبرنگار ما اظهار داشت: بازار سهام در اکثر کشورهای دنیا، بازاری پرتحرک و فعال است. بسیاری از طرح‌های بزرگ با سرمایه‌گذاری روی سهام آن‌ها تأمین مالی و اجرا می‌شود و منافع بلندمدتی را نیز برای سهامدارانش به ارمغان می‌آورد. وی گفت: متأسفانه در ایران بازار سرمایه بسیار بسته و تا حد زیادی در انحصار بانک‌های دولتی است. با این وصف نمی‌توان به آینده آن امید زیادی داشت، مگر آن‌که تلاش جدی برای متحول ساختن این بازار به عمل آید.

آورده‌اند. دولت باید نظارت دقیقی بر عملکرد این شرکت‌ها به عمل آورد تا مانند شرکت‌های مضاربه‌ای که تا چند سال پیش موجب اغتشاش در اقتصاد کشور شده بودند، عمل نکنند. این کارشناس معتقد است: کارگزاران بورس باید در درجه اول به منافع مشتریان خود فکر کنند. درحالی که آن‌ها فقط به کارمزدی که در قبال معامله سهام برای مشتریان دریافت می‌کنند، اهمیت می‌دهند. در واقع هیچ نظارتی نیز بر روی آن‌ها به عمل نمی‌آید مشتریان نیز نمی‌توانند مطمئن باشند که کارگزار در واقع منافع آن‌ها را حفظ می‌کند یا خیر؟ این کارشناس به روند نزولی ارزش سهام در یک سال اخیر اشاره کرد و گفت: ادامه این روند خطری جدی برای بورس تهران است و ممکن است که این ابزار مهم برای بازار سرمایه را از کار و تحرک ببندازد.

○ اغلب واحدهای تولیدی با مشکلات متعددی روبه‌رو هستند و برخی نمی‌توانند کارایی خود را افزایش دهند تا سود قابل قبولی برای سهامدارانشان تأمین کنند.

وی افزود: مکانیزم اوراق بهادار در اقتصادهای پیشرفته جهان حدود ۵۰ درصد نیازهای سرمایه‌گذاری را تأمین مالی می‌کند. در این گونه بازارها، اوراق بهادار، اوراق قرضه دولتی، سهام شرکت‌های تولیدی - تجاری و خدماتی و ... معامله می‌شود، درحالی‌که بورس تهران با تلاش بسیار توانسته است سهام حدود ۲۵۰ شرکت را مورد دادوستد قرار دهد. به این ترتیب نمی‌توان امید داشت که بورس تهران بتواند نقش قابل توجهی در بازار سرمایه ملی داشته باشد.

وی افزود: یکی از علل واقعی کاهش ارزش سهام بسیاری از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران در یک سال اخیر، آن است که هنوز ثبات اقتصادی و مقررات وجود ندارد. مسئولان امر هر روز یک تصمیم جدید می‌گیرند که بر بخشی از فعالیت‌های اقتصادی اثر سوء دارد. فقدان ثبات اقتصادی از یک سو بر عملکرد بنگاه‌های اقتصادی اثر نامطوب دارد و از سوی دیگر اعتماد به سرمایه‌گذاری (حتی بر روی سهام) را از بین می‌برد. لذا مسئولان اقتصادی کشور باید با یک بازنگری عمیق در قوانین و مقررات کنونی و روند اقتصادی موردنظر در پنج سال آینده، مقرراتی را تنظیم، تدوین و اعمال کنند که در این

این کارشناس می‌گوید: مقررات حاکم بر بورس اوراق بهادار تهران، قوانینی است که حدود ۴۰ سال پیش تدوین شده و برای همان زمان مفید است. با شرایط کنونی اقتصاد کشور، بازار اوراق بهادار باید به گونه‌ای قانونمند شود که بتواند نیازهای امروزی را پاسخ دهد.

وی گفت: تا چندی پیش گفته می‌شد که نبود یا کمبود شرکت‌های سرمایه‌گذاری از ضعف‌های بورس تهران است. در یک سال و نیم اخیر شاهد تشکیل شرکت‌های سرمایه‌گذاری متعددی بودیم که پذیره‌نویسی کردند و پول خوبی نیز به دست آوردند. اما این شرکت‌ها ظاهراً بر مبنای فلسفه تأسیس خود، حرکت و فعالیت نمی‌کنند و به معاملات دلالی کالاها روی

دوره زمانی ثابت باشد.

را نگفت. شاید اگر این واقعیت را می دانستم، با توجه به اینکه مبلغ مذکور تنها پس اندازم بود که مسلماً به آن نیاز نیز پیدا می کردم، اقدام به خرید سهام نمی نمودم.

آقای رضا سلیمی نژاد که خود را کارمند بخش خصوصی معرفی می کند، به خبرنگار ما در محل بورس تهران می گوید: سرمایه گذاری روی سهام، دیگر مانند گذشته سودی ندارد. شاید هم سودآوری دارد اما کارگزاران با دقت عمل نمی کنند.

وی گفت: بارها به سالن بورس مراجعه کرده ام اما هنوز نتوانسته ام از اطلاعات دقیق شرکت ها و تحلیل درست این اطلاعات سردر بیآورم. لذا نمی توانم قبول کنم که آنچه کارگزار بیان و عمل می کند، کاملاً صحیح باشد.

○ در خرید و فروش اجناس ۱۰ تا ۳۰ درصد سود وجود دارد، درحالی که معامله سهام چنین سودی ندارد و ریسک آن نیز زیاد است.

وی می گوید: در سال ۷۲ از خرید سهام شرکت ..... سود بردم و به همین جهت علاقه مند هستم که باز هم در بورس سرمایه گذاری کنم اما جرأت ندارم که رقم کلانی را به خطر بیندازم.

کارایی و بهره وری در بسیاری از واحدهای تولیدی پایین است و این امر، سبب افزایش قیمت تمام شده کالاها می شود به طوری که در حال حاضر بسیاری از تولیدات ایرانی از لحاظ کیفیت و قیمت، توان رقابت در عرصه بین المللی را ندارند.

○ در بورس های بزرگ جهان از ابزارهای مختلفی برای کنترل نوسانات شدید ارزش سهام در بورس استفاده می کنند که موجب می شود زیان سرمایه گذاران به حداقل ممکن برسد.

وی معتقد است که دولت جدید در راستای اجرای سیاست تعدیل ساختار اقتصادی باید بر امر خصوصی سازی و توسعه و تسریع آن، همت گمارد. شرکت های تحت پوشش نهادهای دولتی را مورد ارزیابی اقتصادی قرار دهد و با تغییراتی که در مدیریت و نحوه اداره و فعالیت آنها به عمل می آورد، زمینه مساعد برای ورودشان به بازار بورس را فراهم کند.

وی با اشاره به اقدام اخیر بورس تهران در زمینه قانونمند کردن افزایش سرمایه شرکت ها، گفت: این اقدام سبب می شود که مدیران شرکت ها در زمینه افزایش که طرح های قابل قبول به سهامداران و یا سازمان بورس ارایه کنند. این امر به نفع سهامداران است زیرا که از سقوط ارزش سهام شرکت ها جلوگیری می کند.

وی افزود: یکی از کارهایی که می تواند بورس را متحول کند، آن است که عرضه سهام پرتقاضا را افزایش دهد. سهام برخی شرکت ها پیوسته افزایش ارزش دارد و بسیاری از سرمایه گذاران مایل هستند این سهام را خریداری کنند. اما وقتی آن ها به کارگزاران مراجعه می کنند با پاسخ منفی آن ها در زمینه امکان خرید سهام مورد نظر روبه رو می شوند.

خانم زهرا - س. خانه دار در گفت و گو با خبرنگار ما اظهار داشت: چند ماه پیش با یک میلیون ریال پس اندازی که در اختیار داشتم، برای خرید سهام به بورس تهران مراجعه کردم. کارگزار بورس، سهام ..... را برایم خریداری کرده است که اکنون این سهام بیش از ۶۰۰ هزار ریال ارزش ندارد.

وی در پاسخ به این پرسش که سرمایه گذاری در بورس نباید برای کوتاه مدت منظور باشد، گفت: این مطلب را شما می گوید، اما کارگزار بورس در هنگام مراجعه من چنین مطلبی

صورت بروز خطا، قانون از سرمایه‌گذاران به‌طور واقعی حمایت می‌کند و ضرر و زیان آنها را جبران می‌نماید.

وی به خبرنگار ما گفت: سرمایه‌گذاری در بورس از نوع سرمایه‌گذاری بلندمدت است. اما این امر زمانی برای سرمایه‌گذاران قابل قبول می‌باشد که سود حاصل از خرید سهام در مدت مثلاً پنج سال بیش از سود بانکی و میزان تورم در جامعه باشد. تنها در این صورت است که معاملات سهام برای بلندمدت انجام خواهد شد.

وی تصریح کرد: اغلب سرمایه‌گذاران در بورس نمی‌دانند که این سرمایه‌گذاری برای بلندمدت می‌باشد. آنها می‌خواهند ظرف یک ماه خرید و فروش سهام را انجام دهند و سود مناسبی نیز به‌دست آورند. در حالی که تجربه من به‌ویژه در یک سال اخیر نشان می‌دهد که این‌گونه سرمایه‌گذاران ضرر کرده‌اند.

وی به ضعف فعالیت رسانه‌های گروهی در این زمینه اشاره می‌کند و می‌گوید: رسانه‌ها به مردم نمی‌گویند که اگر سهامی را خریداری می‌کنند، برای آن نیست که ظرف چند ماه آن را با سود کلان بفروشند. لذا اغلب افرادی که در اینجا تجمع می‌کنند، با نخستین ضرر و زیان برای همیشه بازار سهام را ترک می‌کنند.

خانم پیله‌وری کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با خبرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی» اظهار داشت: متأسفانه بسیاری از سرمایه‌گذاران بر روی سهام، فاقد اطلاعات کافی در زمینه وضعیت مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس می‌باشند و یا آنکه قدرت تجزیه و تحلیل اطلاعات منتشره را ندارند. لذا اکثر سرمایه‌گذاران امر خرید سهام را به کارگزاران واگذار می‌کنند و چنانچه این افراد بدون توجه به وضعیت مالی شرکت‌ها، اقدام به خرید سهام برای مشتریان خود نمایند، آنها را با ضرر و زیان روبه‌رو می‌کنند.

وی افزود: از آنجا که هیچ‌گونه مسئولیتی در زمینه ضرر مشتریان به عهده کارگزاران نمی‌باشد، بخش کارگزاری در بورس از تحول و قدرت عمل و ابتکار برخوردار نیست.

○ باید راه‌هایی را برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های اقتصادی سودآور برای مردم باز کرد، با کاهش ارزش ریال، مردم می‌دانند که نگهداری پول نزد خود یا نظام بانکی برایشان فایده ندارد.

وی افزود: با وجود آنکه می‌دانم سرمایه‌گذاری در بورس از نوع سرمایه‌گذاری بلندمدت باید باشد، با این حال در شرایط کنونی، نمی‌توان انتظار داشت که مردم مثلاً سهامی را برای پنج سال خریداری و نگهداری کنند. زیرا ارزش پول روزبه‌روز تحلیل می‌رود و رشد ناچیز درآمدها سبب می‌شود که مردم به نقد کردن پس‌اندازهایشان (به‌صورت سهام) نیز به‌ویژه در مواقع اضطراری روی آورند. بارها دیده‌ام که عده‌ای که سهامشان را می‌فروشند از ضرر و زبانی که کرده‌اند گله دارند و برخی نیز می‌گویند که دیگر اقدام به خرید سهام نخواهند کرد.

○ اگر مسئولان در فکر چاره برای خروج بورس تهران از رکود کنونی نباشند، تا چند ماه دیگر پرنده در تالا بورس پر نمی‌زند.

سلیمی نژاد معتقد است که اطلاعات مربوط به شرکت‌ها باید به‌طور همزمان در اختیار همه باشد تا برخی افراد (به‌خصوص کارکنان شرکت‌هایی که سهامشان در بورس عرضه می‌شود) با دسترسی سریع‌تر به اطلاعات حساس، اقدام به خرید و فروش سهام نکنند.

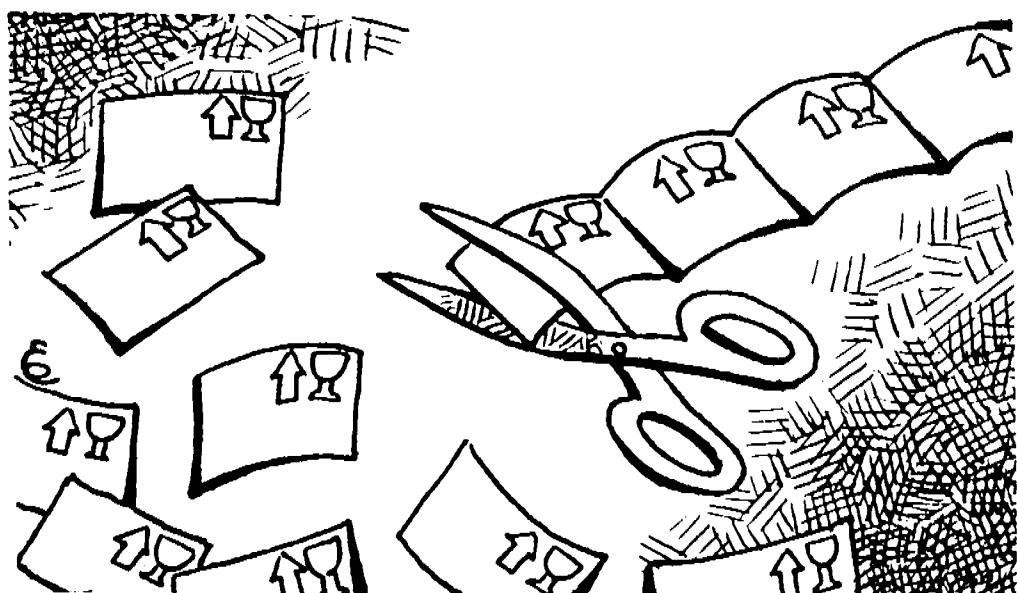
وی می‌گوید: در حال حاضر قانونمندی درستی وجود ندارد تا با اقدام این‌گونه افراد که به ضرر و زیان دیگران منجر می‌شود، برخورد جدی و قانونی صورت گیرد.

آقای حسین ابطحی که خود را کارشناس بانک معرفی می‌کند نیز در گفت‌وگو با خبرنگار ما می‌گوید: چنانچه بورس تهران با عرضه سهام واحدهای دولتی رونق پیدا کند، شمار متقاضیان سهام نیز افزایش می‌یابد. بارها دیده شده که افرادی برای خرید سهام به کارگزاران مراجعه می‌کنند و آنها با تفاوت زمانی (از چند هفته و گاه تا دو ماه) طول می‌دهند تا سهام برای متقاضی خریداری کنند. در حالی که در این مدت پول سرمایه‌گذاران در اختیار کارگزار است و عملاً از جریان اقتصادی دور می‌باشد.

وی معتقد است که باید ضوابط دقیقی برای نظارت بر فعالیت کارگزاران تدوین شود و موارد خلاف‌کاری‌های کارگزاران به اطلاع مردم برسد تا بدانند که در واقع بورس تهران از خلاف به‌دور است.

وی می‌گوید: قوانین کنونی برخورد قاطعی با کارگزاران خلافکار ندارد و به همین جهت نمی‌توان مطمئن بود که در

○ بازار سرمایه در ایران بسیار بسته و تا حد زیاد در اختیار نظام بانکداری دولتی است. نمی‌توان به این بازار امید زیادی داشت.

خود را بیابند.

وی تصریح کرد: فرهنگ سرمایه‌گذاری در بورس باید ترویج شود تا از سرمایه‌های اندک مردم بتوان برای تأمین مالی و راه‌اندازی طرح‌های بزرگ بهره گرفت. چنانچه بازار سهام در ایران از جایگاه و منزلت واقعی خود در بازار سرمایه برخوردار نشود، نمی‌توان به آینده روند سرمایه‌گذاری اطمینان داشت.

وی گفت: منابع بانک‌ها برای اعطای تسهیلات اعتباری به طرح‌های بزرگ محدود است. از سوی دیگر اقدام بانک‌ها در پرداخت اعتبارات، همواره فشارهای تورمی ناشی از رشد نقدینگی را به دنبال دارد، در حالی که سرمایه‌گذاری در بورس و تأمین نیازهای مالی طرح‌های بزرگ از طریق بورس، نه تنها فشار تورمی در جامعه ایجاد نمی‌کند، بلکه خود عاملی ضد تورم است و به نفع اقتصاد ملی عمل می‌کند.

این کارشناس درباره شیوه‌های گسترش فرهنگ سرمایه‌گذاری در بورس اظهار داشت: رسانه‌های گروهی نقش بسزایی در این امر دارند و می‌توانند در گسترش این فرهنگ مناسب برای اقتصاد خانواده و کشور نقش فعالی ایفا کنند.

وی افزود: ترویج فرهنگ خرید سهام با استفاده از پس‌اندازهای کوچک حتی در سنین دبستان نیز می‌تواند با کار تبلیغاتی مناسب و هدف‌دار شکل بگیرد. می‌توان به کودکان و نوجوانان آموخت که برای هدیه تولد بهتر است «سهام» به یکدیگر اهدا کنند، همان‌گونه که سال‌ها پیش فرهنگ پس‌انداز در بانک از طریق مدارس ترویج شد. با چنین حرکت‌هایی به تدریج

وی گفت: بورس اوراق بهادار از نهادهای مالی و اقتصادی بسیار حساس است که نسبت به بسیاری از عوامل مانند مسائل سیاسی، تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و حتی پاره‌ای مواقع در جریان بحران‌های اجتماعی نیز، واکنش دارد. از سوی دیگر پیچیدگی و حساسیت فرآیند امور اجرایی حاکم بر بورس، سبب می‌شود که برای کاهش اثرپذیری بورس از وقایع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به ابزارهایی متوسل شوند، اما این‌گونه ابزارها در بورس اوراق بهادار تهران هنوز فعال نیستند و به کار نمی‌آیند.

وی درباره این‌گونه ابزارها اظهار داشت: در بازارهای سهام پیشرفته در جهان، شرکت‌های بزرگ کارگزاری، سرمایه‌گذاری و صندوق‌های همگانی سهام وجود دارند تا در مواقع بحرانی در بازار دخالت نمایند تا از نوسان‌های شدید در ارزش سهام جلوگیری کنند. این‌گونه ابزارها، اعتماد بیشتر سرمایه‌گذاران در بورس سهام را به دنبال دارند، ضمن آنکه از زیان‌های کلان نیز جلوگیری می‌کنند.

این کارشناس با اشاره به رشد قابل‌توجه معاملات سهام در بازار اوراق بهادار تهران، اظهار داشت: ضرورت دارد ابزارهای نوین در بورس تهران معرفی شوند و جایگاه قانونی

دارد. مردم باید بدانند که سرمایه‌گذاری روی سهام از نوع بلندمدت است نه کوتاه‌مدت.

۶- مدیریت واحدهای تحت پوشش دولت باید اصلاح گردد و زمینه برای ورود شرکت‌های جدید به بورس فراهم گردد.

۷- تقریباً اکثریت قریب به اتفاق مشتریان بورس ساکن تهران می‌باشند. گسترش دامنه فعالیت بورس در سراسر کشور ضرورت دارد.

۸- اطلاعات مربوط به شرکت‌های پذیرفته شده در بورس باید شفاف گردد تا علاقه‌مندان به سرمایه‌گذاری در بورس بتوانند این اطلاعات را در اسرع وقت و به روشنی در اختیار داشته باشند و نسبت به معامله سهام تصمیم بگیرند.

۹- کارگزاران معتمد سرمایه‌گذاران در بورس هستند، لذا باید آن‌ها را راهنمایی و هدایت کنند.

۱۰- بررسی وضعیت شرکت‌های سرمایه‌گذاری جدیدالتاسیس ضرورت دارد. باید عملکرد مالی آن‌ها بررسی شود و هرچه سریع‌تر اوراق پذیره‌نویسی‌شان در بورس مورد معامله قرار گیرد.

۱۱- قانون حاکم بر نحوه فعالیت بورس اوراق بهادار تهران متحول شود و متناسب با وضعیت موجود اقتصادی تنظیم گردد.

○ عوامل بازارساز در بورس‌های دنیا نقش تعیین‌کننده و متوازن‌کننده‌ای دارند، درحالی‌که بورس تهران از آن محروم است.

۱۲- اوراق مختلف و قابل معامله در بورس تهران عرضه شوند تا امکان انتخاب‌های متعدد برای سرمایه‌گذاران فراهم شود.

۱۳- تحلیل دقیقی از شرایط کنونی اقتصاد کشور به عمل آید و متناسب با شرایط مورد انتظار در آینده، قوانین و مقررات لازم تدوین و تثبیت گردد. ثبات اقتصادی برای تحکیم وضعیت بورس ضرورت دارد.

مردم درمی‌یابند که سرمایه‌گذاری در بورس سهام به معنای سرمایه‌گذاری بلندمدت است.

وی تصریح کرد که صندوق‌های بازنشستگی و بیمه نیز می‌توانند در بازار سهام فعال شوند و منافع بلندمدتی را برای مخاطبان خود فراهم آورند.

گفت‌وگوهای خبرنگار ما با افراد و گروه‌های مختلف نشان می‌دهد که کار فرهنگی در زمینه سهام و سهامداری، سرمایه‌گذاری بلندمدت بر روی سهام، توقع دریافت سود مناسب در طولانی مدت، تهییج غرور ملی در همکاری برای تأمین مالی طرح‌های بزرگ و... ضرورت دارد. رسانه‌های جمعی می‌بایست در این زمینه پیشگام باشند و با ارایه اطلاعات صحیح به مردم و راهبردهای مناسب برای پیشبرد کار، اقشار مختلف سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار را هدایت و راهبری کنند.

○ دولت باید بر عملکرد شرکت‌های سرمایه‌گذاری نظارت کند تا مانند شرکت‌های مضاربه‌ای قبل عمل نکنند و در نظام اقتصادی کشور اختلال ایجاد ننمایند.

در جمع‌بندی مباحثی که از زبان مردم ارایه شد، می‌توان به چند نکته مهم رسید که توجه مسئولان اقتصادی کشور و سازمان بورس اوراق بهادار تهران به این نکات ضروری است.

۱- مردم از روند نزولی ارزش سهام در اختیار خود نگران و ناراضی هستند. چنین پدیده‌ای اعتماد عمومی به بازار سهام را از بین می‌برد و آینده استفاده از مکانیزم اوراق بهادار برای تجهیز بازار سرمایه را به خطر می‌اندازد.

۲- عرضه سهام از سوی نهادهای دولتی و اگذارکننده برای تقویت معاملات بورس ضرورت دارد. سهام با ارزش کنونی موجود در بورس، کمیاب است، درحالی‌که سهام کم‌سودده یا ضررده بر روی میز کارگزاران بدون خریدار مانده است.

۳- تشکیل نهادهای کنترل‌کننده نوسانات ارزش سهام مانند شرکت سرمایه‌گذاری فراگیر یا صندوق‌های سهام ضروری است.

۴- نظارت دقیق بر نحوه فعالیت کارگزاران و قوانین محکم برای برخورد با کارگزاران متخلف ضرورت دارد.

۵- گسترش فرهنگ سهامداری در میان مردم ضرورت

